

Moj tovariš se je zasmel. „Ne moremo sedeti držeč roko križem!“ — odgovoril je in premenil razgovor.

Ta razgovor se mi je globoko vtisnil v spomin, in še danes, ko sem se natančneje seznanil s političnimi uredbami juga in postopanjem demokratične stranke ne morem boljše in jasneje opisati teh razmer in postopanja. Minolo je že dvajset let, od kar se je končala vojska, a južni demokratje, so pa vendar ostali do sedanjega časa na jedni strani — gospodarji sužnjev in najčistejše aristokratske duše, točna kopija ruskih graščakov, kajti brez škripanja z zobmi se ne moremo spominjati Miljutina in Rostoceva, na drugi strani — se pa ne pokore zakona in pravici, temveč jedino sili. Če bi se jim dala popolna oblast, še jutri razbijejo zvezo in vse po svoje urede, ravno tako sovražijo svobodne ideje severa, zaničujejo zakon in pravico, kakor pred tridesetimi leti.

Jaz ne dvomim, in tako pravijo tudi boljši poznavalci ameriškega življenja, da bi južani, ko bi dobili neodvisnost, kmalu jo pritirali do diktature ali pa dedne kraljevine. Še ta kratki čas, ko so popolnoma samostojno gospodarili, je ves jug bil despotično vladana dežela v vojnem stanju. Narod se je goljufoval na najgrši način. Porazi so se premenjavali v zmage, neznatne praske v sijajne bitve. Stvari, ki so bile ugodne za vojne namene, so vladni organi jemali brez vsake odškodnine, nič vredni papirni denar se je proglasil za enakoveljaven z zlatom, uveli so se vsi mogoči davki in naklade. Za časopise se je uvela stroga cenzura. Sever je pa tedaj ostal svoboden, kakor sicer časopisi so napadali ne le vlado, temveč tudi vojskovodje, pogosto so odkrivali vojne tajnosti, protivili so se vojnim naredbam kongresa. Severni demokratje so se ob najhujši vojski shajali in pred nosom izvršiteljnih in vojnih oblastij severa so skušali škodovati stvari severjanov in dajali so pogum svojim južnim tovarišem, ustašem.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Lepotičenje (šminkanje) žensk je že prastara navada. Že stare Egipčanke so se lepoticile. Barvale so belino v očesu na zelenkasto, in so to tako razumele, da so njih oči imele nekak zelenkast lesk. Arabke in Tatarke si še dandanes barvajo oči.

Fran Smetana, slavni skladatelj „Prodane Neveste“ je še zložil šest oper, ko je že bil popolnoma zgubil posluš.

Krotke zebre. Baron Rotšild v Londonu je dal ukrotiti tri zebre in se sedaj z njimi vozi, kakor z drugimi konji. Doslej se je navadno mislilo, da se zebra ne da ukrotiti.

Novice.

Deželni zbor kranjski.

V popoludanski seji dne 11. febr. poroča posl. Grasselli o letnem poročilu deželnega odbora „Posebni prigodki, deželni odbor, razdelitev referatov, seje. Posl. Hribar kara deželni odbor zaradi prevelikega nemškutarenja in predlaga: Deželnemu odboru se naroča, naj v varstvo veljave slovenskega jezika

c. kr. državnim uradom v deželi Kranjski, izvzemši c. kr. vojaške oblastnije, dopisuje le v slovenskem jeziku. Posl. dr. Schaffer in dež. glavar Detela opravičujeta deželni odbor. Poročilo se na to vzame na znanje, a Hribarjeva resolucija se odkloni. — Isti poslanec dalje poroča o deželnoodborskem poročilu „Zdravstvene reči“, pojasnjuje posebno vprašanje glede živinozdravnika v Idriji in predlaga, da naj deželni odbor stori eventuelno sam potrebne korake pri poljedelskem ministerstvu glede te zadeve. Posl. Višnikar razpravlja o vprašanji, katera občina mora plačati pogrebne stroške za ubogimi, ali ona, v katero je pristojen, ali ona, v kateri umrje. Govornik trdi, da poslednja in prosi vlado, da v tem smislu potrebne ukrene. Deželni predsednik baron Hein je tudi tega mnenja in pripominja, da se kaže občinam v takih slučajih pritožiti, da se konečno stvar prav reši. Poročevalec Grasselli trdi tudi, da mora tista občina plačati stroške, kjer ubožec umrje. Poročilo se na to odobri. — Isti poslanec dalje poroča o deželnoodborskem poročilu „deželna prisilna delavnica“. Poročevalec predlaga: 1.) Potreba primerne krajše zveze deželne prisilne delavnice z novo deželno bolnico preko Ljubljane se pripozna; 2.) nameravana gradnja lesene brvi preko Ljubljane se v to svrhu odobruje in zanjo deželnemu odboru dovoljuje kredit 1500 gld. predjemno iz deželnega zaklada; 3.) za nepričakovani slučaj, da dežela ne doseže inštanenim potom dovoljenja za gradnjo lesene brvi, dovoljuje se deželnemu odboru istotako predjemno iz deželnega zaklada kredit 6000 gld., da mej deželno prisilno delavnico in novo bolnico zgraditi dá mestu lesene, železno brv preko Ljubljane. Predlogi se sprejmo in poročilo odobri. — Isti poslanec poroča o deželnoodborskem poročilu „Deželni dobrodelni zavodi“. Poslanec dr. Tavčar predlaga z ozirom na to, da se je Hribarjev predlog odklonil: Deželnemu odboru se naroča, da v prihodnjem zasedanju poroča o tem, v katerem jeziku dopisuje cesarskim in drugim oblastnijam, in po kakih načelih se pri tem ravna. Posl. Klun pravi, da so on in njegovi somišljeniki zato glasovali proti Hribarjevemu predlogu, ker so ga smtrali za nezaupnico deželnemu odboru. Posl. dr. Vošnjak pojasnjuje postopanje dež. odbora glede jezika pri dopisovanju. Na nemške dopise se odgovarja nemški na vse druge slovenski. Le redke so izjeme. Posl. Hribar obžaluje, da je njegov predlog pal in priporoča dr. Tavčarja predlog. Deželni predsednik baron Hein izjavlja, da je vlada enako pravična slovenskim kakor nemškim vlogam, le hitreje stvar gre, če so nemške. Poročilo se na to odobri in sprejme dr. Tavčarjev predlog. — Brez debate se odobre deželnoodborska poročila „Zakonski načrti“ (poročevalec posl. baron Rechbach), „Davki“ (poročevalec posl. Pfeifer), „Deželne podpore“ in „Občinske reči“ (poročevalec posl. Arko). Posl. dr. Žitnik poroča imenom finančnega odseka o odpomoči zoper škodo povodnji v dobrinški občini. Iz deželnih sredstev se dovoli 900 gld., to je 30 % stroškov in sklone prositi za državno podporo. — Isti poslanec poroča o poročilu glede oskrbljenja občine Ambrus z vodo in predlaga: 1.) Poročilo dež. odbora o obravnavah z visoko vlado glede oskrbljenja občine Ambrus in sosednih vasi z vodo se jemlje na znanje. 2.) Deželnemu odboru se naroča, da takoj prične vodopravne obravnave zaradi eventuelne pridobitve vodne sile in pravice do dobivanja vode. 3.) Za napravo vodovoda v celem obsegu se deželni prispevek razdeli v tri letne obroke po 11.000 gld. in pričenši z l. 1895. vstavi v proračun deželnega zaklada, vsled česar se v lanskem zasedanju dovoljeno, pa neporabljeno predplačilo 3000 gld. zviša letos za 8000 gld. ter tako kot prvi obrok določi 11.000 gld. 4.) Deželni odbor se pooblašča, da ob svojem času napravo vsega vodovoda odda podjetniku ali po jednotnih cenah ali za pavšalni znesek, kakor se mu najprimernejše in najugodnejše zdi za deželne finance. Sprejmo se ti predlogi in resolucija, da se ji pri oddaji del na domače delavce v prvi vrsti ozirati. — Poslanec Hribar poroča o deželnem prispevku za hidrografični posel

na Kranjskem, katerega namerava ustanoviti visoka vlada in predlaga prispevek 1155 gld., t. j. 30 % vseh stroškov. Dež. predsednik baron Hein priporoča, da naj se dovoli 50 %. Poročevalec vzdržuje svoj predlog, ki se tudi sprejme. — Posl. baron Schwegel poroča o nakupu zemljišča poleg Rudolfinuma v muzejske namene in imenom finančnega odseka predlaga: Deželni odbor se pooblašča, da se v svrhu pospeševanja prizadevanj glede premeščanja kaknega c. kr. obratnega ravnateljstva drž. železnice v Ljubljano, dogovori z mestno občino ljubljansko glede eventuelne zamene za Bežigradom ležečih, deželi lastnih parcel za parcele v načrtu kot skupina I., parceli 1 in 2 zaznamovanih, 1134 62 □² merečih parcel s pogojem, da se poravna diferenca mej kupno ceno parcel za Bežigradom in kupno ceno parcel mestne občine na Tržaški cesti, določeno na 5 gld. za □⁰, to pa za slučaj, da se posrečijo pogajanja glede ustanovitve železniškega prometnega ravnateljstva v Ljubljani. Če bi ta pogajanja tekom jednega leta ne imela uspeha, naj se za dogovorjeno ceno kupijo rečene parcele in glede njih porabe stavijo svoj čas primerni nasveti. Predlog se sprejme brez debate. — Prošnji gospodarskega odbora v Št. Petru na Krasu in podobčine Klenik za podporo za vodovod se izročita deželnemu odboru v rešitev (poročevalec posl. Višnikar). — Posl. dr. Schaffer poroča imenom železniškega odseka o predlogu glede ustanovitve c. kr. železniškega prometnega vodstva v Ljubljani. Poročevalčevi predlog ki gre na to, da naj se vlada naprosi za ustanovitev, da se oprostite nove zgradbe v ta namen 25 let deželnih priklad in da naj dežela skupno z interesovanim ljubljanskim mestom o tej zadevi postopa, se sprejme enoglasno. — Posl. Kersnik poroča imenom upravnega odseka o uvrstitvi nekaterih v kamniškem cestnem okraju se nahajajočih občinskih cest mej okrajne ceste. Uvrstitvi se pritrdi. Isti poslanec poroča o preuredbi § 5. zakona z dne 13. januarja 1882. dež. zak. št. 25. leta 1886, o odkupu posestev se držačih novčih in prirodninskih davščin za cerkve, župnije in njih organe, z dotičnim načrtom zakona. Dotični zakon se sprejme in pritrdi resoluciji, da naj deželni odbor v prihodnjem zasedanju predloži še druge potrebne premembe tega zakona. — Na predlog poročevalca posl. Povšeta uvrsti se občinska cesta od Podreče do smledniškega mostu med okrajne ceste. — Združitvi vasi Gnadendorf in Hutterhäuser z mestom Kočevjem se pritrdi. (poroč. posl. Tavčar). Prošnje: Vasi Čadež pri Trebnjem, da bi deželni tehnik pregledal, kako bi se ondi napeljala pitna voda; posestnikov vasi Breže, da bi se vodovod Vinice-Sušje podaljšal do vasi Breže (poročevalec posl. baron Reclibach; občine v Kropi, Kamnigoric in Ovisi za ustanovitev zdravstvenega okrožja v Kropi (poroč. posl. Kersnik); županstva v Vel. Poljanah za preuredbo zakona o licenciranju plemenskih bikov (poroč. posl. Povše) — se izroče deželnemu odboru v primerno rešitev oziroma nadaljno poizvedovanje. Istotako se izročita deželnemu odboru v rešitev prošnji cestnega odbora v Radovljici za uvrstitve okrajne ceste Lesce-Radovljica in Kamnagorica-Kropa-Podnart med deželne ceste in ona županstva v Staremtrgu in okrajnocestnega odbora v Črnomlji za napravo ceste iz Starega trga do Broda ob Kolpi (poroč. posl. Kersnik). — Posl. Lenarčič poroča o prošnji županstva v Gorenjem in Dolenjem Logatcu za podporo v svrhu naprave vodovoda in imenom upravnega odseka predlaga: Logaški občini dovoli se za zgradbo vodovoda od proračunanega zneska 30 % ako država, kakor je to navadno, dovoli iz melioracijskega zaklada 50 % prispevka. Znesek te podpore postavi se v proračun leta 1896, ter se ima delo izvršiti, kadar bode deželni hidrotehnik izvršil ona vodovodna dela, katera so sedaj vže v izpeljavi, ali pa če mu bode mogoče, mej tem časom tudi to delo nadzorovati. Ako bo pa občina hotela delo prej izvršiti, mora ona pokriti one stroške nadzorstva, kateri presegajo proračunani zmesek tega nadzorstva. V tem slučaju pa mora občina dotičnega naznaniti deželnemu

odboru in šele poodobrenju te korporacije sme tak tehnik poslovati pri nadzorstvu tega vodovodnega dela. (Deželnemu odboru se naroča, da stori potrebne korake v dosego državne podpore. — Poslanec Klun je proti predlogu. Posl. Arko in Hribar ga toplo priporočata, o predlogu se zaradi nesklepčnosti zbornice ni moglo v tej seji glasovati.

— † **Nadvojvoda Albreht.** Občinski svet ljubljanski je imel minoli torek svojo sejo. Mestni župan se je v toplih besedah spominjal slavnega vojskovodje avstrijskega, umrlega nadvojvode Albrehta in je v znak žalovanja zaključil sejo, čemur je občinski svet odobrova enoglasno pritrdil. — Raz vseh javnih poslopij v Ljubljani vise v znak žalovanja črne zastave. — Pri deželnem predsedstvu oglasili so se te dni zastopniki raznih tukajšnjih korporacij in društev, proseč je, da na Najvišjem mestu sporoči njih najodkritosrčneje sožalje povodom smrti nadvojvode Albrehta. — Truplo visokega pokojnika prepeljejo v soboto po noči iz Arko na Dunaj. — Slovesni pogreb so bo vršil v torek dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne na Dunaji.

— **Presvitli cesar** je vsled smrti svojega strijca nadvojvode Albrehta pretrgal svoje bivanje na francoski rivijeri in se povrnil na Dunaj.

— **Krško.** Vsled občne želje je sklical dne 17. febr. župan dr. Mencinger volilni shod. Zbralo se je od 80 volilcev okoli 50. V poljudnem, jedno uro trajajočem govoru, je razložil pomen volitve in dokazal, da za slovenskega poslanca ni prostora v koaliciji. Radi tega je priporočal g. profesorja Tomo Zupana kandidatom. Gospod profesor Tomo Zupan se je namreč pismeno izrazil, da se bode v opoziciji potegoval za koristi slov naroda. Navzoči volilci so mej glasnim odbravanjem sprejeli kandidatom g. prof. Zupana.

— **Deželni zbor kranjski** zaključil se je dne 16. februarja zvečer s „Slava“ klici na presvitlega cesarja.

— **Za slovensko šolo v Velikovci** so zložili in poslali družbi sv. Cirila in Metoda duhovniki rojeni v brezniški župniji 300 K. Darovali so: Veleč gg. Ivan Dolžan, župnik na Trsteniku 20 K; Ignacij Ertin, župnijski upravitelj v Fužinah (Weissenfels) 10 K; Frančišek Finžgar, semeniški duhovnik v Ljubljani 6 K; Urban Golmajer, tomajski dekan v pokoji, častni kanonik 20 K; Tomaž Kajdiž, dekan v Moravčah (že poprej 6 K.) 14 K; Anton Mežnarec, mestni župnik in dekan v Kranji 40 K; Josip Pogačnik, župnik v Kotljah na Koroškem 20 K; Ivan Pristov, kapelan v Črnomlji (že poprej 2 K.) 4 K; Josip Pristov, kapelan v Dobu 10 K; Simon Pristov, beneficijar v Št. Vidu pri Zatičini 20 K; Dr. Ivan Svetina, gimn. profesor v Ljubljani, ud. nadzorništva družbe sv. Cirila in Metoda (že poprej 10 K.) 26 K; Frančišek Vohinc, župnik v Križah pri Tržiči, zlatomašnik 20 K; Anton Zupan, kapelan c. in kr. mornarice v mornarski bolnici v Pulji 10 K; Frančišek Zupan, župnijski upravitelj v Poljanah v Istri 20 K; Mihael Zupan, župnik v Sostrem 20 K; Tomo Zupan, gimn. profesor, prvomestnik družbi sv. Cirila in Metoda (že poprej 20 K.) 40 K. S tem darom si je pridobila skupina duhovnikov Brezničanov pokroviteljstvo družbe sv. Cirila in Metoda. Zastopnik pri veliki skupščini bo najmlajši župnik, za sedaj veleč. g. Josip Pogačnik, župnik v Kotljah na Koroškem. Nabiratelju, kateri se gospodom darovateljem iskreno zahvaljuje, izrekla se je od neke strani želja, da bi se spopolnila še druga pokroviteljina, katere polovica je z nabranim zneskom že vplačana. Ako je več gospodov rojakov te misli, — živeli! Potem bi bil poleg najmlajšega župnika drugi zastopnik pokroviteljev najstarejši kapelan. — Naj dostavimo temu poročilu nekatere stavke iz pisma, s katerim je gospod nabiratelj spodbudil svoje rojake, da so zložili navedeno svoto: „Odkar je družba sv. Cirila in Metoda razglasila sklep, da hoče ustanoviti v Velikoveu štirirazredno